

UIT HEUSDENHOUTS HISTORIE 19

In samenwerking met Heemkundekring Paulus van Daesdonck

FIETJE (SOPHIA, CHRISTINA) VAN NETTEN te Heusdenhout (deel 1)

Elke plaats, waar ook ter wereld, kent mensen die door hun levenswandel de naamsbekendheid van hun woonplaats hebben vergroot in positieve of negatieve zin. Zo ook Fietje van Netten. In 1955 kwam Fietje van Netten in Heusdenhout wonen.

Ze liet het huis op het adres Heusdenhoutseweg 28 bouwen en woonde daar tot aan haar dood in 1969.

Fietje werd alom bekend in Heusdenhout, niet vanwege een opvallende levensstijl, afwijkende levenswandel of turbulente geschiedenissen vanuit de tijd dat ze nog niet in Heusdenhout woonde. Iedereen kende haar, omdat ze naar Heusdenhoutse begrippen haar leven heel anders indeelde dan men gewoon was.

Wie was Fietje van Netten? Waar kwam ze vandaan en wat voor werk had ze gedaan? Had ze man en kinderen?

In dit artikel gaan we op zoek naar haar afkomst en lezen we het verhaal van een man die haar als jongetje van een jaar of tien kende en haar vanuit dat perspectief herinnert en beschrijft. Ook een buurtbewoonster uit die tijd deelt haar herinneringen aan Fietje.

Sophia, Christina (Fietje) van Netten werd geboren te Rotterdam op 7 november 1884 en overleed in Breda op 15 november 1969. Ze werd begraven op 19 november 1969 op de protestantse begraafplaats "Zuilen", sinds de jaren tachtig van vorige eeuw begraafplaats "Haagveld" genaamd. Ze was een dochter van Pieter van Netten en Alida Zwaan en was in dit gezin de middelste van drie: een oudere broer Cornelis (*23-04-1883 – †01-01-1939) en een jongere, Gijsbertus (*09-09-1887 – †08-02-1964). Bovendien had ze nog een halfbroer Pieter (*21-01-1881) uit het eerste huwelijk van haar vader.

Fietje trouwde drie keer:

Haar eerste huwelijk vond plaats te Rotterdam op 14-09-1904 met Johan Hendrik Neef, *Rotterdam 22-06-1885. Ze kregen twee kinderen die echter niet lang in leven bleven:

01. Gerrit, *Rotterdam 15-02-1905 – †Rotterdam 03-01-1906

02. Elizabeth Margaretha, *Rotterdam 25-02-1907 – †Rotterdam 26-02-1907
De scheiding werd uitgesproken te Rotterdam op 06-11-1912.

Het tweede huwelijk was te Utrecht op 17-04-1919 met Jacobus van Leeuwen, *Wijk bij Duurstede 22-11-1888 – †Breda 19.02.1934, zoon van Cornelis van Leeuwen en Jacoba Johanna Maria Spithoven.

Haar derde huwelijk werd voltrokken te Breda op 29-12-1936 met Pieter van Twist, *Teteringen 27-06-1912, kermis-exploitant en caféhouder, zoon van Pieter van Twist en Jans Hendrika van den Broek. Pieter was 28 jaar jonger dan zijn echtgenote

De scheiding werd uitgesproken te Breda op 10-11-1953.

Fietje is dus geen geboren Heusdenhoutse! Na haar tweede huwelijk (met Jacobus van Leeuwen) kwam ze met hem vanuit Utrecht in april 1923 terecht in

Breda. Ze woonden eerst in een woonwagen op het terrein van de firma Hoppenbrouwers aan de Frederikstraat, de huidige Meerten Verhoffstraat. Jacobus' beroep was wafelbakker. In 1919 kocht hij, samen met Hendrik Nacke, de gebakkraam "Victor Consael" van mevrouw Consael, die pas weduwe was geworden. Wellicht heeft Fietje ook een aandeel gehad bij het exploiteren van de kraam.

Na de verhuis naar Stationsplein 8 in november 1928 werd als beroep van Jacobus opgegeven: kermisreiziger. Jacobus van Leeuwen overleed in 1934. Fietje bleef nog even op het oude adres wonen en verbleef daarna in hotel "Hermitage" in Zeist. In 1936 trouwde ze met Bredenaar Pieter van Twist. Met hem reisde ze ook door het land met een gebakkraam. Na haar scheiding van Pieter ging Fietje wonen aan de Heusdenhoutseweg 28 in Breda. Ze liet deze woning zelf bouwen en noemde haar huis: "Victor". Deze naam stond op de zijgevel, maar de naam is inmiddels verwijderd.

Italiaanse Domenica Riozzi vestigde het paar zich in 1884 in Breda. Ze woonden onder andere in de van Bergenstraat en in de Middellaan. Hij reisde met zijn kraam kermissen af om de mensen te verwennen met zijn beignets, poffertjes en wafels. Victor overleed in 1917 en zijn weduwe Domenica verkocht de zaak in 1919 aan Jacobus van Leeuwen en Hendrik Frits Johannes Andreas Nacke. Hier doet Fietje van Netten intrede in het verhaal: haar man werd mede-eigenaar van een kraam met naam en faam. "Victor Consael" was niet zomaar een kermiskraam, men stond zich voor op het leveren van kwaliteit, bediening in het Frans en er zat een vast strijkje in het etablissement. Zelfs aan huis bezorgen was geen enkel probleem! In het begin had de zaak behoorlijke afmetingen, een frontbreedte van 12 m en 26 m diep. In verband met de hoge pachtprizen op de diverse kermissen (f 2300 pacht - dat is nu ± €1050 - voor de kermis van Groningen in 1935) werd het oppervlak in de loop der jaren wel verkleind.

De familie Consael heeft een hele historie als exploitant van beignets- en wafelkramen op tal van kermissen in België. Gebakkraam Victor Consael is een creatie van Victor Célestin Consael, geboren in Ath, Henegouwen. Na zijn huwelijk met de

Na het overlijden van Jacobus van Leeuwen zette zijn compagnon Nacke het bedrijf voort tot 1947, daarna ging het over in andere handen. Volgens de website "Kermishistorie" was de zaak onder de naam "Victor" vanaf 1952 onder de

hoede van Fietje van Netten en haar derde echtgenoot Pieter van Twist. Mijn eigen herinnering daaraan gaat niet verder dan te weten dat er op de Bredase kermis altijd een poffertjeskraam "Victor" stond, in de tijd dat de kermis nog gehouden werd op de Grote Markt, de Oude Vest en het Kloosterplein. De kraam had een vaste plaats op de Oude Vest en er zaten altijd mensen binnen en buiten poffertjes te eten.

Fietje is dus mee gaan reizen en zoals eerder al vermeld speelde zij in het bedrijf wellicht een actieve rol. Getuigen hiervan zijn er waarschijnlijk niet meer. Zelfs een foto van Fietje hebben we niet voorhanden! Duidelijk is dat Fietje gevoel moet hebben gehad voor grandeur en theater, een kleurrijke dame met allure.

Het van ouds bekende Etablissement
Victor Consael de Paris.
 Standplaats: **WILHELMINAPLEIN.**
 Specialiteit in **BEIGNETS** en **POFFERTJES.**
Brusselsche en Hollandsche WAFELEN.
 Fijne Hollandsche Wafelen à 90 cent per dozijn.
 Hopende met een druk bezoek vereerd te mogen worden, hetwelk hij alle jaren zoo ruimschoots genoten heeft, belooft hij, als van ouds bekend, een nette en spoedige bediening. **BESTELLINGEN** worden aan huis bezorgd, zonder verhoging van prijs.
 Extra geëngageerd het Italiaansch-Fransch **OPERA-GEZELSCHAP**
VALENTINO DEMARCO.
 Hoogachtend,
 Uw dw. dienaar,
Victor Consael de Paris.

Tot ons geluk is er iemand die haar in zijn jeugd heeft gekend en met ons zijn herinneringen wil delen, Roger van der Made:

Hij vertelt: "Mevrouw van Leeuwen hoort absoluut tot mijn meest bijzondere vroege jeugtherinneringen in het dorp Heusdenhout. Ik heb haar huisje zien bouwen. Het moet zowat het eerste nieuwbouwhuis na de oorlog zijn geweest van mensen die van de stad naar het platteland trokken. Ik kwam er, op weg naar de St. Anna-school en vandaar terug naar huis, vier keer per dag langs en opeens was ze daar! Een alleenwonende dame. Nou, dat was wel even een schok in de dorpsgemeenschap. Zo wuft hadden we ze nog niet. Mevrouw was altijd in het zwart gekleed, op zich niet bijzonder, maar die BROEK! Een vrouw in een broek dat was nog eens wat... En dan, heur haar was pikzwart geverfd. Zo zwart, dat het wel donkerblauw leek.

En, ook nogal belangrijk in die dagen, ze was niet katholiek.

Haar huisje met hoog op de zijgevels de naam "Victor" had al een groot venster in de woonkamer zodat we een nieuwsgierige blik konden werpen op het interieur. Zowat alles leek bordeauxrood te zijn. Heel, heel apart!

Wij als kinderen vonden het allemaal een beetje geheimzinnig en hoorden de

geruchten dat het hier een filmster of kunstschaatsster betrof... Wij waren toch al enigszins beducht voor haar directe omgeving. Ze woonde naast de dorpsagent de heer Oosthoek en daarnaast hield de Heilige Maagd vanuit haar Lourdesgrot op het schoolplein een oogje op ons.

Wij gaven haar een bijnaam: 't Kouwke, omdat ze klein was van gestalte en altijd in het zwart. In het dorp werd ze vaak Mevrouw Victor genoemd, bijna niemand wist wat haar werkelijke naam was. Ze zwaaide altijd naar ons als we aan haar huisje voorbij gingen.

Op zekere dag verscheen er een personenweegschaal in haar tuin meteen naast de voordeur. Wegen kostte 1 cent, later, na het toeslaan van de inflatie,

2 cent. Maar het toestel bleef ook na de prijsverhoging werken op 1 cent.

Op een dag hebben Keesje van den Boer en ik de stoute schoenen aange-trokken en zijn de tuin ingeslopen. We waren nog maar nauwelijks bij de weegschaal of daar werd de deur geruisloos geopend en Mevrouw verscheen met een handvol

centen. We werden gratis gewogen. Ze was heel lief voor kinderen, we kregen geregeld snoep.

Ik ben eenmaal bij haar in huis geweest, in die bijzondere bordeauxrode woonkamer. Een aantal kinderen, waaronder ikzelf, werd uitgenodigd voor een Sinterklaasmiddag! Ik zal ongeveer 10 of 11 jaar

zijn geweest. Ik weet niet precies meer met hoeveel kinderen we daar waren, misschien acht of tien. Wat me onmiddellijk opviel was het feit dat er gefilmd werd. We mochten allemaal een cadeautje uitpakken en kregen heerlijke limonade. Na afloop van de middag werd ons gevraagd om huppelend en dansend over het paadje de tuin te verlaten terwijl we onze cadeautjes triomfantelijk omhoog hielden. Ook dit tafereel werd helemaal gefilmd. Ik had in die tijd nog nooit een filmcamera gezien.

En dan haar kerstboom. Zo we er al een hadden zaten wij nog in de gekleurde lampjes periode. Mevrouw haar kerstboom was in overdadig zilver en prijkte in het midden voor het grote venster. Je bleef er voor stil staan.

Ik vond haar elegant en gedistingeerd en zeer bijzonder. En misschien is mijn bewondering voor mensen die in staat zijn er een wat aparte levensstijl op na te houden wel dankzij haar ontstaan.

Wat later, in 1963, zat ik op St. Olof in Breda. Een klasgenoot zei tegen me: Ik heb jou in een film gezien! Hij bleek op een of andere manier familie van Mevrouw te zijn. Zijn naam was volgens mij: Pieter Oomen. Zijn ouders hadden in de zestiger jaren een groentewinkel op de Ginnekenweg vlakbij de Ginnekenmarkt. Ooit in de zeventiger jaren was Pieter tijdens carnaval Baron van 't Ginneken. Als ik na al die jaren soms aan haar huisje voorbij ga moet ik altijd aan Mevrouw denken. Ik ben van plan haar graf te gaan bezoeken en de muziek van haar uitvaart (die ik niet ken) op te sporen." (Wordt vervolgd.)

Dolf Piederiet
 Heusdenhout, 2 september 2014

Victor Consael de Paris VERITABLES BEIGNETS AUX POMMES, Grote Markt Groningen omstreeks 1930. Geëxploiteerd door de vennoten Nacke en Van Leeuwen.

